

GEOGRAFISK ULIGHED 16. februar 2023

ANALYSE

Udarbejdet af
Sune Caspersen
Chefanalytiker

Ti års indkomstfremgang er ujævnt fordelt på tværs af landet

Over de seneste ti år er indkomsterne i de to rigeste kommuner vokset med omkring 40 pct., når der tages højde for inflation. I de kommuner, hvor indkomsterne i forvejen var i den lave ende, har der også været fremgang, men i den moderate ende på omkring 15 pct. Den ujævnt fordelte indkomstfremgang øger således de geografiske indkomstforskelle.

Kontakt

Chefanalytiker

Sune Caspersen

📞 26 20 02 28

✉️ sc@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Indkomsterne er vokset mest i kommuner i og nord for København. De to rigeste kommuner, Gentofte og Rudersdal, har set en fremgang på omkring 40 pct. over de seneste ti år, når der tages højde for inflation. Det er langt mere end i landets øvrige kommuner.
- Den overordnede tendens er, at kommunerne med høje gennemsnitsindkomster for ti år siden har haft højere indkomstfremgange end kommunerne med lavere gennemsnitsindkomster. De geografiske indkomstforskelle er således øget.
- Inden for de enkelte kommuner kan der være stor forskel på, hvor rig eller fattig man er. I de fleste kommuner finder man nemlig områder, der skiller sig ud ved at have en særligt høj koncentration af rige – eller fattige.

Om analysen

Der har været indkomstfremgang på tværs af landets kommuner over de seneste ti år.¹ Men der er væsentlig forskel på, hvor stor denne indkomstfremgang har været, når vi ser på tværs af landet. Selvom indkomstudviklingen i 2021 ligesom 2020 skal tolkes med en vis varsomhed på grund af engangsudbetalinger af indefrosne feriepenge og coronarelaterede hjælpepakker og restriktioner mv., er der både positive og mere alarmerende tendenser at spore.

Udviklingen i 2021 indikerer, at danskerne bredt set var godt rustet til det udbrud af inflation, der for alvor tog fat i 2022, og som må forventes at føre til en real indkomstnedgang på tværs af en stor del af befolkningen.

Indkomstfremgangen er ujævnt fordelt på tværs af landet

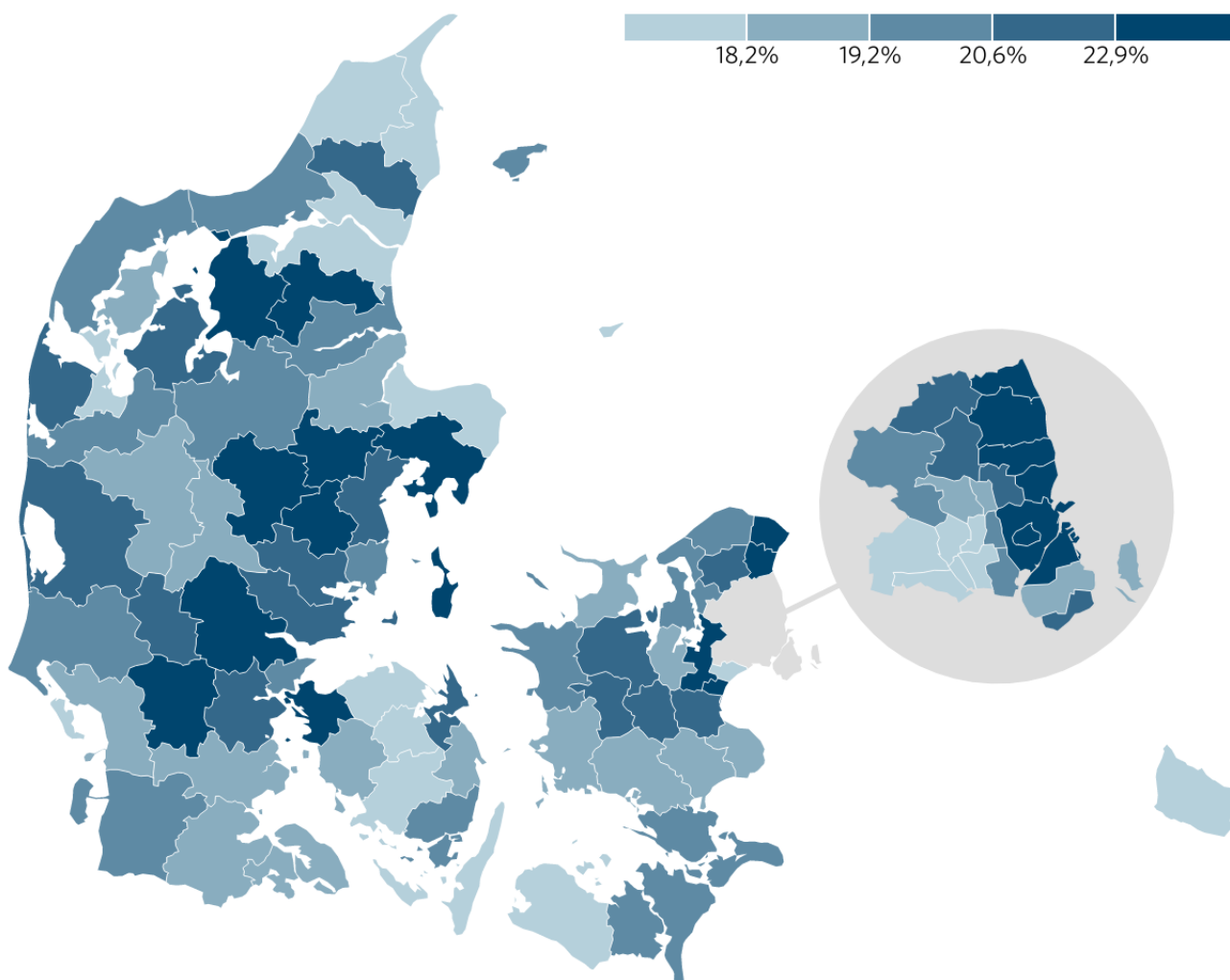
De geografiske indkomstforskelle er vokset over de seneste ti år, hvilket bl.a. ses af indkomstudviklingen på kommuneniveau.

Figur 1 viser den reale udvikling i den gennemsnitlige disponible indkomst i kommunerne fra 2011 til 2021. De mørkeblå områder er den femtedel af kommunerne, hvor borgerne har oplevet den største indkomstfremgang, mens de lyseblå områder er den femtedel, hvor indkomsterne er vokset mindst.

FIGUR 1

Indkomstfremgangen har været ujævnt fordelt

Figuren viser den reale udvikling i den gennemsnitlige disponible indkomst i kommunerne fra 2011 til 2021.

Anm.: Opgjort på baggrund af husstandsækvivaleret disponibel indkomst fremskrevet til 2023-prisniveau på baggrund af forbrugerprisindekset og forventninger hertil.

Kort: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Figuren viser, at højdespringerne er kommunerne nord for København, men også borgerne i København og Frederiksberg Kommune har oplevet stor indkomstfremgang i de seneste ti år. Det er dog i Gentofte Kommune, at indkomsterne er vokset allermest med hele 43 pct. fra 2011 til 2021. I Rudersdal Kommune har fremgangen ligeledes været markant med 39 pct. Disse to kommuner var de rigeste kommuner i 2011 og er det derfor også i 2021. I Københavns Kommune er indkomsterne vokset med 29 pct.

Kortet viser også, at en række jyske kommuner har haft indkomstvækst i den højere ende fra 2011 til 2021. Men væksten her er dog væsentligt lavere end i det københavnske og toppes af Silkeborg Kommune med en indkomstfremgang på knap 25 pct.

De kommuner, hvor indkomstfremgangen er lavest, befinder sig bl.a. på den københavnske vestegn, dele af Fyn samt øerne i det sydlige Danmark og i Nordjylland.

Der er en overordnet tendens til, at kommunerne med høje gennemsnitsindkomster i 2011 også har haft højere indkomstfremgang end kommunerne med lavere gennemsnitsindkomster.

Flyttemønstre skubber til geografiske indkomstforskelle

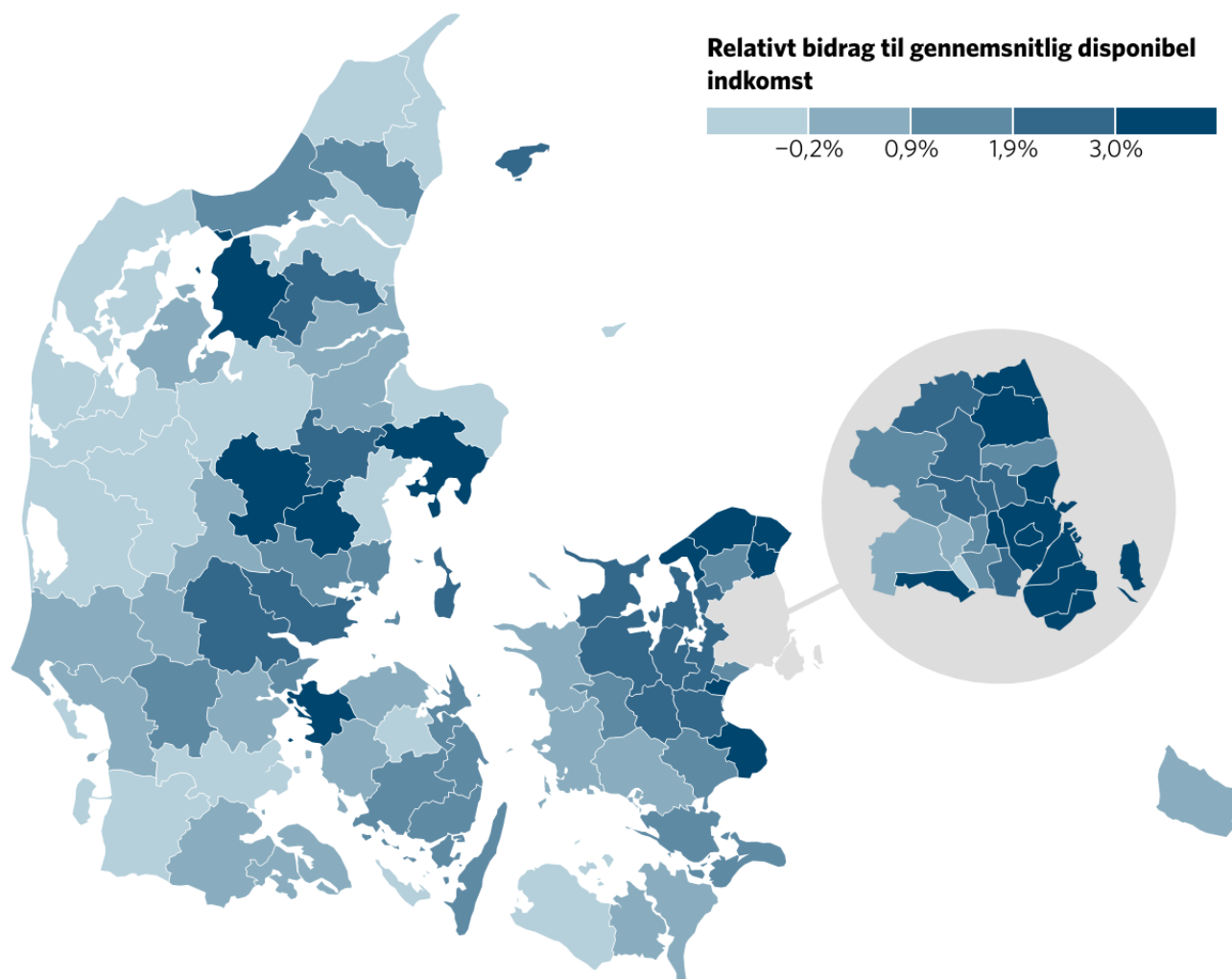
En ikke uvæsentlig del af forklaringen på den ujævne indkomstfremgang på tværs af landets kommuner er borgernes flyttemønstre.

Figur 2 viser, hvor tilflytterne til de enkelte kommuners vækstbidrag til den disponible indkomst er opgjort for samme periode fra 2011 til 2021. Tilflytterne tæller både dem, der er flyttet til fra en anden kommune, og tilflyttere fra udlandet.

FIGUR 2

Flyttemønstrene har bidraget til stigende indkomstforskelle på tværs af landet

Figuren viser bidraget til den gennemsnitlige disponible indkomst i kommunen fra tilflyttere i perioden fra 2011 til 2021.

Anm.: Opgjort for alle familier inkl. børn og studerende. Bidraget fra tilflyttere er opgjort som den relative forskel på tilflytternes indkomst i 2021 til indkomsten i 2011 for de beboere, der boede i kommunen i 2011 og også gør det i 2021. Bidraget er herefter skaleret i forhold til tilflytternes andel af det samlede antal beboere. Tilflyttere fra andre kommuner i landet samt tilflyttere fra udlandet er medregnet.

Kort: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Der er et væsentligt overlap mellem den forrige figur, der viste den samlede indkomstfremgang, og denne figur, der viser tilflytternes vækstbidrag. Særligt omkring København og på Sjælland er dette mønster

tydeligt. Flyttemønstrene har altså bidraget til stigende indkomstforskelle på tværs af landet. Det viser Tabel 1, hvor tallene fremgår for hver kommune.

TABEL 1

Størst indkomstfremgang i de rigeste kommuner

Tabellen viser den reale udvikling i den gennemsnitlige disponible indkomst i kommunerne fra 2011 til 2021 samt vækstbidrag fra tilflyttere.

Kommune	Kr. (2023-priser)		Pct.	
	2011	2021	▼ 2011-2021	Tilflytterbidrag
Gentofte	496.877	711.451	43,2%	11,2%
Rudersdal	463.336	645.332	39,3%	4,3%
Lyngby-Taarbæk	377.277	494.885	31,2%	1,8%
Frederiksberg	312.517	409.263	31,0%	6,2%
København	259.053	334.523	29,1%	7,9%
Hørsholm	458.371	579.568	26,4%	6,8%
Helsingør	303.747	382.060	25,8%	6,0%
Silkeborg	287.518	358.823	24,8%	3,6%
Fredensborg	336.665	417.967	24,1%	5,3%
Skanderborg	309.345	383.850	24,1%	3,2%

Additional 88 rows not shown.

Anm.: Opgjort på baggrund af husstandsækvivaleret disponibel indkomst fremskrevet til 2023-prisniveau på baggrund af forbrugerprisindekset.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Få lokalområder har over- eller underrepræsentation af rige i forhold til kommunen

De geografiske indkomstforskelle findes ikke blot mellem kommuner, men i høj grad også inden for de enkelte kommuner.

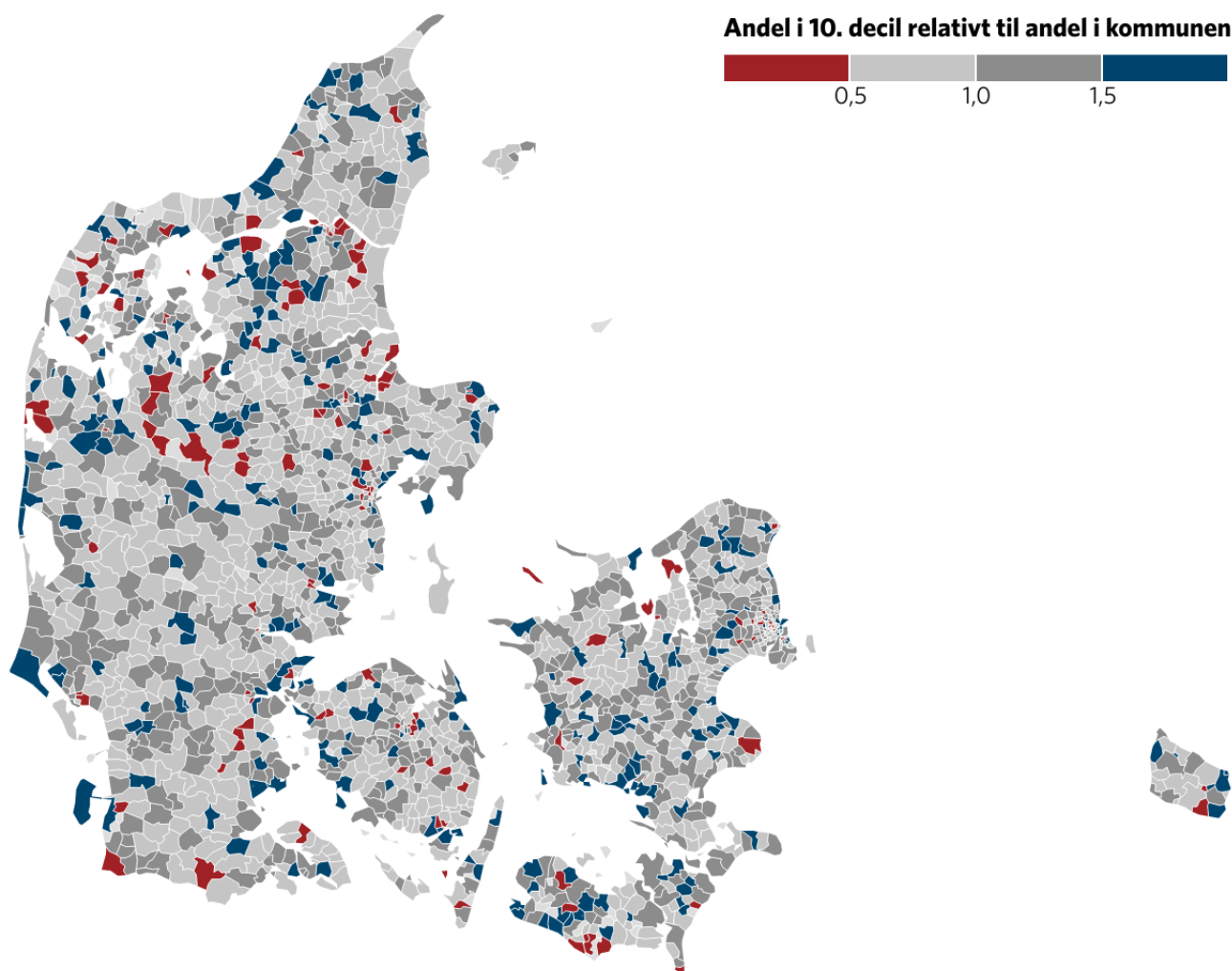
I Figur 3 er landets sogne farvelagt alt efter, hvor stor en andel af borgerne, der er blandt de 10 pct. rigeste sat i forhold til andelen i hele kommunen, der er blandt de 10 pct. rigeste. De blå områder er de sogne, hvor den rigeste tiendedel er overrepræsenteret med mindst 50 pct., mens de røde områder er dér, hvor den rigeste tiendedel er underrepræsenteret. Sogne er den mindste administrative geografiske enhed, som dækker hele landet.

Figuren viser, at man i de fleste kommuner finder områder, hvor den rigeste tiendedel er over- eller underrepræsenteret. At det ikke er tilfældet i alle kommuner, kan eventuelt tilskrives, at nogle kommuner kun består af ét sogn, hvorfor det ikke er muligt at have hverken en over- eller underrepræsentation af nogen indkomstgrupper.

FIGUR 3

Få områder skiller sig ud med mange eller få rige i forhold til resten af kommunen

Kortet viser de sogne, hvor der er relativt mange eller få indbyggere i den rigeste tiendedel af befolkningen relativt til andelen i kommunen. De blå områder er de sogne, hvor den rigeste tiendedel er overrepræsenteret med mindst 50 pct., mens de røde områder er dér, hvor den rigeste tiendedel er underrepræsenteret.

Anm.: Inddeling i indkomstdeciler på baggrund af husstandsækvivaleret disponibel indkomst. Familier med negativ disponibel indkomst er udeladt fra opgørelsen. Sogne med under 200 indbyggere er udeladt og fremgår af kortet med grå farve. 2021-data fremskrevet til 2023-priser med forbrugerprisindekset. Antal personer afrundet til nærmeste 10. Bopæl opgjort pr. 1. januar 2022.

Kort: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Stor forskel på erhvervsindkomster i sognene

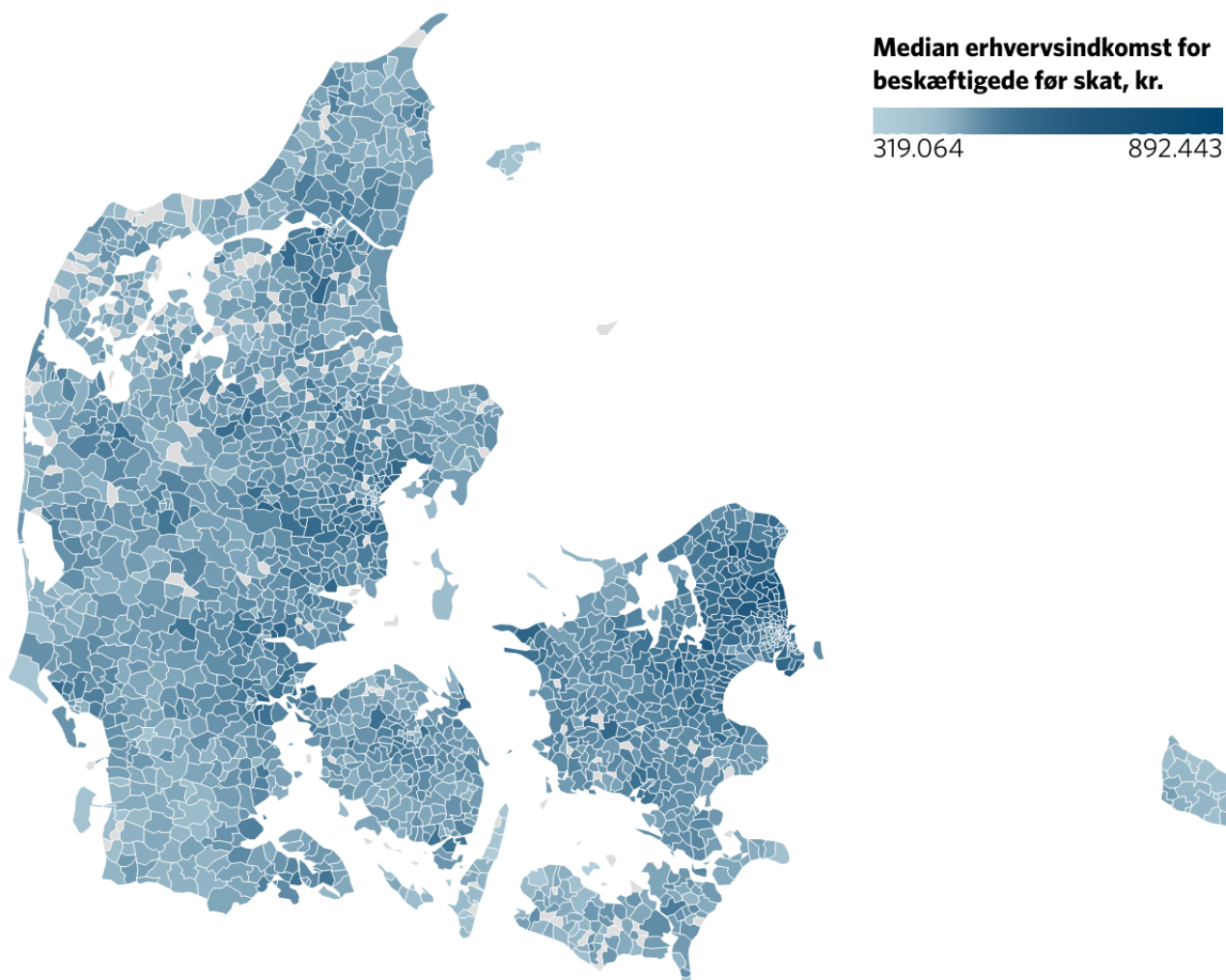
Det er ikke kun i de øverste indkomstlag, at man finder geografiske forskelle på tværs af landets sogne. Ser man på den typiske erhvervsindkomst for beskæftigede, er der også markante forskelle at spore. Det viser Figur 4, hvor medianen af erhvervsindkomst inkl. pension før skat for personer i lønmodtagerbeskæftigelse eller med selvstændig virksomhed ekskl. studerende er opgjort.

Figuren viser, at mens man i de rigeste sogne typisk tjener 800-900.000 kr. om året, så er den typiske erhvervsindkomst omkring 300-400.000 kr. i de sogne, hvor den typiske beskæftigede tjener mindst. Det er særligt i sogne nord for København, at den typiske beskæftigede har en indkomst i den høje ende. De sogne, hvor den typiske beskæftigede tjener mindst, befinder sig typisk langt fra de store byer, dog med undtagelse af sogne som Tingbjerg, Vollsmose og Gellerup, der skiller sig markant ud. Til opgørelsen er det de beskæftigedes bopæl, der tages udgangspunkt i, og altså ikke, hvor de arbejder.

FIGUR 4

Stor forskel på den typiske indkomst rundt i landet

Kortet viser den typiske erhvervsindkomst inkl. pension for beskæftigede i landets sogne.

Anm.: Erhvervsindkomst omfatter samlet lønindkomst, overskud af selvstændig virksomhed og honorarer i alt inkl. pension. Familier med negativ disponibel indkomst er udeladt fra opgørelsen. Sogne med under 200 indbyggere er udeladt og fremgår af kortet med grå farve. 2021-data fremskrevet til 2023-priser med forbrugerprisindekset. Antal personer afrundet til nærmeste 10. Studerende er udeladt fra opgørelsen. Bopæl opgjort pr. 1. januar 2022.

Kort: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Tabel 2 viser den typiske erhvervsindkomst samt andelen af henholdsvis de fattigste og rigeste 10 pct. af befolkningen i hvert sogn.

Det rigeste sogn er Rungsted Sogn i Hørsholm Kommune, hvor den typiske erhvervsindkomst for beskæftigede er på ca. 892.000 kr. om året. Det er desuden det sogn med den største andel indbyggere i

den rigeste tiendedel af indkomstfordelingen.

De ti sogne med den største andel indbyggere i den fattigste tiendedel af befolkningen ligger alle i storbykommunerne København, Aarhus, Odense og Aalborg. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at studerende indgår i opgørelsen og typisk har et indkomstgrundlag, der placerer dem nederst i indkomstfordelingen.

TABEL 2

Stor forskel på indkomsterne i landets 2.000 sogne

Tabellen viser den typiske erhvervsindkomst inkl. pension for beskæftigede i landets sogne samt andelen i den fattigste og rigeste tiendedel af befolkningen.

Sogn	Typisk erhvervsindkomst for beskæftigede ▼	Andel 10 pct. fattigste	Andel 10 pct. rigeste
Rungsted Sogn <i>Hørsholm</i>	892.443 kr.	2,1%	66,4%
Hareskov Sogn <i>Furesø</i>	814.287 kr.	2,4%	47,5%
Søllerød Sogn <i>Rudersdal</i>	803.016 kr.	8,8%	50,6%
Maglegårds Sogn <i>Gentofte</i>	790.936 kr.	3,7%	56,8%
Helleruplund Sogn <i>Gentofte</i>	780.479 kr.	5,1%	49,4%
Jægersborg Sogn <i>Gentofte</i>	774.857 kr.	5,9%	51,4%
Ny Holte Sogn <i>Rudersdal</i>	769.750 kr.	3,1%	51,8%
Vedbæk Sogn <i>Rudersdal</i>	765.601 kr.	3,2%	52,8%
Virum Sogn <i>Lyngby-Taarbæk</i>	758.400 kr.	4,0%	40,6%
Gentofte Sogn <i>Gentofte</i>	752.050 kr.	4,4%	45,8%

Additional 1973 rows not shown.

Anm.: Inddeling i indkomstdeciler på baggrund af husstandsækvivaleret disponibel indkomst. Erhvervsindkomst omfatter samlet lønindkomst, overskud af selvstændig virksomhed og honorarer i alt inkl. pension. Familier med negativ disponibel indkomst er udeladt fra opgørelsen. Sogne med under 200 indbyggere er udeladt og fremgår af kortet med grå farve. 2021-data fremskrevet til 2023-priser med forbrugerprisindekset. Antal personer afrundet til nærmeste 10. Bopæl opgjort pr. 1. januar 2022.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Metode

Sådan har vi undersøgt indkomstforskellene

Indkomstforskellene er analyseret på baggrund af Danmarks Statistiks indkomstregister, der er baseret på tredjepartsindberetninger og den skattemæssige årsopgørelse.

Opgørelsen af den gennemsnitlige disponible indkomst er foretaget på baggrund af familier med fuldt skattepligtige voksne. Familier med en beregnet disponibel indkomst, der er negativ, udelades. Det drejer sig bl.a. om selvstændige med underskudsgivende forretning og personer, der realiserer store tab på aktier eller andre værdipapirer. Indkomsten er opgjort som den husstandsækvivalerede disponible indkomst. Husstandsækvivalering betyder, at indkomsten korrigeres for stordriftsfordele, så den bliver sammenlignelig på tværs af forskellige familiestørrelser. Disponibel indkomst er indkomsten efter skat og renteudgifter tillagt imputeret afkast af egen bolig.

Alle beløb er korrigeret for inflation ved at fremskrive til 2023-prisniveau på baggrund af udviklingen i forbrugerprisindekset til og med 2022 samt den forventede inflation i 2023.

-
- 1 Den gennemsnitlige disponible indkomst er på landsplan vokset med 22,1 pct. fra 284.821 kr. i 2011 til 347.898 kr. i 2021, når der korrigeres for inflation. (indsat i analysen den 20. marts 2023)**